

“ SEÇİLMİŞ ORKESTRA ESERLERİNİN KEMAN PARTİLERİNİN TEKNİK AÇIDAN İNCELENMESİ VE ÇALIŞMA ÖNERİLERİ ”

Doç. Ezgi GÖNLÜM YALÇIN*

ÖZET

Orkestra partileri, bir kemancının solo keman eserlerini teknik ve müzikal açıdan destekleyen öğretici, geliştirici ve yararlı materyallerdir. Orkestra üyesi olmayı hedefleyen kemancılar için, solo keman repertuarı ile birlikte orkestra repertuarının da bilinmesi ve tanınması önemlidir. Orkestra keman partilerini tanıtmayı ve partilerin nasıl çalışılması gerektiği hakkında çalışma önerileri getirmeyi amaçlayan bu makalede, orkestraların giriş sınavlarında en çok sorulan eserlerden, farklı dönemlere ait dört orkestral esere ilişkin keman partisi belirlenmiş ve teknik açıdan incelenmiştir. İncelenen eserler, Wolfgang Amadeus Mozart 39.Senfoni, 4. bölüm, Ludwig van Beethoven 3. Senfoni, 3. bölüm, Johannes Brahms 4. Senfoni 3. bölüm, Richard Strauss Don Juan Op. 20'yi kapsamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Orkestra Eserleri, Keman Partileri, Teknik Analiz, Çalışma Teknikleri.

* Anadolu Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı, Müzik Bölümü, Eskişehir / TÜRKİYE, egonlum@gmail.com

“ TECHNICAL ANALYSIS AND PRACTICE SUGGESTIONS FOR THE VIOLIN EXCERPTS OF THE SELECTED ORCHESTRA PIECES “

Assoc. Prof. Ezgi GÖNLÜM YALÇIN*

ABSTRACT

Violin excerpts are educational, improving and useful materials for a violinist, which support the violinist's solo violin pieces technically and musically. Knowledge and recognition of these orchestra repertoire, as well as the solo violin repertoire, is important for the violinists who are willing to become orchestra members. In this study, the aim of which is to introduce the violin excerpts and provide practice suggestions on how to practice them, four violin excerpts from different periods have been determined and analyzed technically. These are the most frequently asked pieces at the auditions. Analyzed pieces are; Symphony No 39; 4th movement by Wolfgang Amadeus Mozart, Symphony No 3 3rd Movement by Ludwig van Beethoven, Symphony No 4; 3rd movement by Johannes Brahms and Don Juan Op. 20 by Richard Strauss.

Keywords: *Orchestra Pieces, Violin Excerpts, Technical Analysis, Practice Suggestions.*

* Anadolu University, School of Music and Drama, Department of Music, Eskişehir / TURKEY, egonlum@gmail.com

GİRİŞ

Türkiye'nin ilk konservatuvarı Dar-ül-elhan (Ezgiler Evi) 10 Ocak 1917'de kurulmuştur. Cumhuriyetin ilan edilmesinden sonra bu kurumun adı İstanbul Belediye Konservatuvarı'na dönüştürülmüştür. Atatürk'ün isteği üzerine kurulan Ankara Devlet Konservatuvarı 1936 yılında eğitim, öğretime başlamıştır (Say, 2006). Günümüzde 39 konservatuvar bulunmaktadır.¹

Ülkemizde ve yurt dışında klasik müzik eğitimi veren konservatuvarlarda, çalgı derslerinin yanı sıra orkestra dersleri de verilmektedir. Bu konservatuvarların arasında Anadolu Üniversitesi Devlet Konservatuvarı da yer almaktadır. 2006 yılından itibaren lisans düzeyinde 8 dönem olarak verilen orkestra repertuarı dersinin amacı; orkestra öğrencilerin orkestra partilerini tanımalarını, partileri nasıl çalışmalar gerektiği ve eserler hakkında bilgi edinmelerini sağlamaktır. Orkestra partileri, bir kemancının, tempo, ritim, cümleme, entonasyon ve yay teknikleri konusunda solo eserlerine katkı sağlayacağından, kişinin teknik ve müzikal gelişimini olumlu yönde etkiler. Konservatuvar müzik bölümünden mezun olan pek çok öğrenci profesyonel hayatını orkestra elamanı olarak sürdürür. Orkestra partilerinin eğitim sürecinde tanınması ve çalışılması, orkestra derslerinde ve ileride orkestra üyesi olmayı hedefleyen kemancılar için faydalı bir çalışma dönemidir. Orkestralar yeni elamanlarını bir sınav ile alırlar. Orkestra giriş sınavlarında çalıcı, solo ve piyano eşlikli çalacağı eserlerin dışında, orkestra partileriyle de değerlendirilir. Bazı orkestralar giriş sınavlarında orkestra eserlerinin çeşitli bölümlerini zorunlu parçalar olarak belirlerler. Bu zorunlu parçalar ile kemancının, tempo ve ritim duygusu, yay hâkimiyeti, entonasyonu ve eserin stili hakkında bilgisi olup olmadığı gözlemlenir. Çalıcının bu sınavlarda başarılı olabilmesi için solo eserlerinin yanı sıra orkestra partilerini de disiplinli ve bilinçli bir şekilde çalışıp, öğrenmesi yararlı olacaktır. Orkestra partilerini çalışırken dikkat edilmesi gereken önemli noktalar vardır. Öncelikle çalışılacak olan eser, farklı orkestraların yorumundan dinlenmelidir, bu sayede müzisyen, eserin karakteri, temposu, içinde geçen artikülasyonlar ve nüanslar hakkında genel bilgi edinir. "Eseri dinlerken partisyonun takip etmek, çalıcının kendi partisi dışında diğer çalgıların partisini bilmesi ve eserin formu hakkında bilgi edinmesi yoluyla eseri daha iyi öğrenmesine yardımcı olur" (B. Tunca, 2005).

Orkestra partilerini bir bütün halinde değil, ayrı ayrı ve bölümlere ayırarak çalışmak daha uygun olacaktır. Ritim, entonasyon, nüans, artikülasyon, vibrato, ton ve cümleme düşünülerek çalışılmalıdır. Müziğin oluşumunu sağlamak için, ayrı ayrı irdelendikten sonra bir bütün haline getirilmelidir (Elbi, 2008).

Orkestra repertuarı bilindiği üzere çok geniştir. Bu çalışmada, orkestra repertuarının keman partilerinin seçkin örneklerinden dört tanesi incelenmiş, kemancılar, orkestra partileri hakkında bilgi vererek çalışma teknikleri ile ilgili öneriler sunulmuştur. Bu dört eser belirlenirken göz önünde bulundurulmuş unsurlar, farklı dönemlere ait olmaları, farklı teknik zorluklar içermeleri ve orkestra giriş sınavlarında genellikle çalınması istenen keman partileri olmalarıdır. İncelenen bu eserler sırasıyla, klasik dönemin ilk yıllarına ait bir besteci olan W. A. Mozart'ın 39. Senfoni-

¹ <http://muzikegitimcileri.net/universite/konserve.html> (erişim tarihi 2 Haziran 2015)

sinin 4. bölümünü, klasik dönem ve romantik dönem arasında yer alan L. van Beethoven'ın 3. Senfoninin, 3 bölümünü, romantik dönemin en önemli bestecilerinden biri olan J. Brahms'ın 4. Senfonisinin 3. bölümünü ve son olarak 20. yüzyılın başlarında R. Strauss tarafından bestelenen Don Juan adlı Senfonik şiiri içermektedir.

Wolfgang Amadeus Mozart, 39.Senfoni, 4. Bölüm

Klasik dönemin en önemli bestecilerinden biri şüphesiz Wolfgang Amadeus Mozart'tır. 1788 yılında yazılan ve ilk seslendirilişi 1791 yılında Antonio Salieri tarafından yönetilen Mozart'ın 39 senfonisinin Allegro tempoda olan 4. bölümünün 1. ve 41. ölçüleri arası, orkestra giriş sınavlarında sıkça sorulmaktadır. Yay kullanımı, artikülasyon, nüanslar, cümlelerin anlaşılır bir biçimde ortaya çıkarılması, tempodaki tutarlılık ve entonasyon, bu eserin çalınmasında dikkat edilmesi gereken unsurlardır. Cümleler doğal ve berrak bir anlatım ile net bir şekilde ifade edilmeli, cümle sonları yumuşak ve özenli bir şekilde bitirilmelidir. "Mozart'ın arşeleri sadece melodiyi bağlamak veya parçalara ayırmak için değil; içeriği, virtüöz efektleri ve stili gösterebilmek için de önemlidir. Özellikle asimetrik arşeler, tekrar eden materyalde farklı arşe kullanımı, Mozart stiline en ayırt edici özelliklerindedir" (Akdeniz, 2008).

İlk ölçüsü noktalı onaltılıklarla başlayan bölümde, tema önce 8 ölçü boyunca piano çalınmalı, 9. ölçüden itibaren aynı tema subito forte olarak duyulmalıdır. Piano ile başlayan giriş teması, spiccato olarak alt yarıda, kol ağırlığı hafif, küçük yay ile telden fazla ayrılmadan, serbest bilek ve parmak hareketleri ile noktalı sekizlikler, kısa ve son derece keskin, aynı zamanda zarif bir ifade ile uzunlukları eşit ve dengeli duyulacak şekilde çalınmalı, forte'de ise yine alt yarıdan başlayarak bileğin ve parmakların serbest kalması ile birlikte, büyük yayda, sağ kolun daha geniş kullanımı ile yapılmalıdır. Sol elde, parmakların tellere sağlam ve artiküle edilerek basılmasına dikkat edilmelidir. Temanın her 2 nüansta da aynı karakterde ve enerjide çalınmasına özen gösterilmelidir. Sağ el, sol el koordinasyonuna dikkat edilmelidir. 16. ölçüden itibaren iki bağlı, iki ayrı gelen onaltılık pasajlarda, yay kullanımı kontrollü bir şekilde sağlanmalı, ritmik yapıyı aksatmadan, temponun tutarlı olmasına dikkat edilmelidir. Tel değişikliklerinin hissettirilmekten yapılması, sesin karşıya dengeli bir şekilde yansıtılması açısından son derece önemlidir. Tempo içinde piano'dan forte'ye gidiş, yayın basıncının artması ile değil yayın genişletilmesi ile sağlanmalıdır.

Görsel 1: Wolfgang Amadeus Mozart, 39.Senfoni, 4. Bölüm, 1-41. Ölçüler Arası

Çalışma Önerileri

Onaltılık ve sekizlik notaların kullanıldığı dördüncü bölüm için çalıcının, spiccato yay stiline hâkim olması gereklidir. Kol ağırlığı, istenen nüansa göre, dengeli ve kontrollü bir şekilde hissedilmelidir. Çalıcı, spiccato yay stilini, egzersizler, gamlar ve etütlerle geliştirmelidir. R. Kretzler 42 etüt kitabından 2 numaralı etüt, Dont Op. 35'den 5 numaralı etüt, Wieniawski L'ecole Moderne Op. 10'dan 1 numaralı etüt, N. Paganini Moto Perpetuo, O. Novacek Moto Perpetuo, O. Sevcik Op. 3, 40 varyasyon ve G. Catherine Etudes et Exercices kitaplarının spiccato yay stili için faydalı çalışmalarıdır.

Rahat ve akıcı bir şekilde çalınabilmesi için, sol el parmak numaraları belirlendikten sonra, bölümün öncelikle yavaş tempo ile çalışılması uygun olacaktır.

Yavaş tempoda el, kol ve vücut koordinasyonu sağlandıktan sonra, tempo artırılmalıdır. Amaç, hızlı çalınırken kullanılan yay hareketlerinin, yavaş tempoda da koordine edilerek ve pekiştirilerek eserin kendi temposunda kolay çalınımının sağlanmasıdır.

Bölümün genelini oluşturan spiccato ile çalma tekniğinin küçük yay ile yapılması piano için geçerlidir, aynı pasajın forte çalınması durumunda, daha geniş bir spiccato kullanılmalıdır.

Bu bölümde çalıcının ritminin kusursuz olması beklenmektedir. Onaltılık pasajlarda koşma eğilimini engellemek için metronom ile yapılan çalışma son derece faydalıdır. Önce düşük metronom temposu ile başlanmalı, ardından tempo yavaş yavaş hızlandırılmalıdır.

Onaltılıkların eşit ve net bir şekilde çalınması için, değişik ritimlerde, bağlı, bağlı staccato ve ters arşe ile başlayarak yapılan yay çalışmalarının faydası olacaktır.

Bağlı onaltılıklardan sonra gelen ayrı onaltılıklarda, tempoyu aksatmamak için önce tüm pasaj ayrı çalınmalı, ardından iki bağlı, dört bağlı olmak üzere yay çeşitlemeleri yapılması önerilir.

Ludwig van Beethoven, 3. Senfoni, 3. Bölüm

Klasik dönem ile romantik dönem arasında köprü olarak kabul edilen dahi besteci Ludwig van Beethoven'ın, ilk kez 1805 yılında Viyana'da seslendirilen Op.55, Mi bemol Majör tonundaki, 3. Senfonisi Eroica, senfoni orkestralarının sıklıkla yorumladıkları temel eserlerden biridir. Orkestra giriş sınavlarında, bu eserin scherzo olan 3. bölümünün 1. -70. ölçüleri arası sorulmaktadır. Allegro vivace tempoda olan 3. bölümün, ritmik yapısı canlı ve nüans aralıkları oldukça geniştir. Çalıcının ritim duygusunu, incelikle çalınması gereken noktalı yay tekniğini ve sağ ve sol el hâkimiyetini ilk ölçüden ortaya koyar. Uсталık gerektiren sağ el spiccato'sunun eşit ve kontrollü bir şekilde icra edilmesi gerekmektedir.

Giriş, pianissimo ve yayı tele koyarak yapılan spiccato ile başlar. 8 ölçü boyunca nüans korunmalı, ses kalitesine, yay kullanımında hafiflik ve çevikliğe dikkat edilmelidir. Spiccato'lar tempo içinde kalarak ve enerjiyi kaybetmeden çalınmalıdır. 9. ölçüde gelen ve bağlı çalınan sekizliklerin net bir şekilde tane tane duyulmasına özen gösterilmelidir. 10. ve 14. ölçüler arasında keskin ve enerjik yapı korunmalı, noktalı ikilikler arasında yayı durdurarak, küçük bir nefes hissedilmelidir. 28. ölçüden itibaren kontrollü yay kullanımı aynı titizlikle devam etmeli, entonasyon ve artikülasyon konularına özen gösterilmelidir.

51. ve 57. ölçüler arasında gelen aksanlar, Beethoven'ın eserlerinde sıkça rastlanan martele yay tekniğinde, yayın telden çıkması ile keskin, vurgulu ve geniş çalınmalıdır. Aksanlar, yayı hızlı ve çevik bir şekilde kullanıp, aynı anda vibrato aksanı ile destekleyerek ve tempoyu aksatmamaya dikkat ederek, kontrollü bir şekilde yapılmalıdır. 57. ve 70. ölçüler arasında gelen noktalı dörtlükler, sürekli pianissimo ve bölümün canlı karakteri ile devam etmelidir.

SCHERZO
Allegro vivace (♩. = 116)

Violine I

pp
sempre pp e staccato

9

20

31

43

58

70

sempre stacc.

sempre pp

sempre pp

Görsel 2: Ludwig van Beethoven, 3. Senfoni, 3. Bölüm, 1-69. Ölçüler Arası

Çalışma Önerileri

Spiccato olarak ve canlı bir şekilde çalınan bölüm için kemancının, öncelikle yayın hangi bölümünde rahat bir şekilde çalması gerektiği konusunda araştırma yapması önerilir. Bölümün enerjik yapıdaki hızlı temposu, yay hâkimiyetinin sağlanması ve noktalı karakteri nedeniyle yayın en rahat şekilde zıplatılabileceği kısmı olan alt yarıda çalınması uygun olacaktır. İki bağlı bir ayrı, bir ayrı iki bağlı, üç ayrı üç bağlı üç bağlı üç ayrı olmak üzere farklı yay çalışmaları yapılması yararlı olacaktır.

Piano yapılan spiccato, telden fazla ayrılmadan, tane tane çalınmalıdır. Hafif kol ağırlığı vererek, yayın sadece teli kavrayacak kadar teması ile piyano etkisi ortaya çıkarılmalıdır.

Tel değişimleri, ritim içerisinde, bir sonra gelecek tele yaklaşarak, küçük sağ kol hareketleri ile yapılmalıdır.

İstenen nüanslarda yay bölümlerinin hesaplanmasına ve yayın hızına dikkat edilmelidir. Sağ kol ağırlığının dengelenmesi için, sakın bir metronom temposunda başlayarak, ardından hızı artırarak spiccato yay ile çeşitli tonlarda gam çalışmaları yapılabilir.

Noktalı dörtlüklerden önce gelen iki bağlı dörtlüklerin ikincisi de noktalı olarak hissedilmelidir. Bunun için iki bağlı dörtlüklerden sonra yayı durdurmak ve ardından gelen noktalı dörtlük için, yayın telden net bir sesle çıkmasına dikkat edilmelidir.

Aksanlı olan uzun sesler arasında küçük bir nefes verilmeli, aksanlar vibrato ve yay aksanı ile aynı çeviklik ve enerjide, sağ el ve sol el arasında koordinasyonun sağlanması ile yapılmalıdır. Forte ve aksanlı yay kullanımında, ses kalitesini artırmak için, çeşitli gamlarda vibrato ile notalar arasında yaya nefes aldırarak şekilde ara vererek martele yay çalışmaları yapılması tavsiye edilir.

“Beethoven klasik ezgileme anlayışını aşmış, kendi başına ifadeye yönelen ezgi biçimi koşullarını gözetmiştir. Orta ses sınırına bağlı kalmamış, tiz ve pes sesleri eserlerinde değerlendirmişti. Beethoven’ın eserlerindeki yalın, aynı zamanda yoğun ve hacimli ses arayışı, nüans aralıklarının genişliği belirgin bir şekilde hissedilerek çalınmalıdır” (Say, 2006).

Johannes Brahms, 4. Senfoni, 3. Bölüm

Johannes Brahms, kendi çağına kadar gelişen müziği sentezlemiş, klasik ve romantik müzik akımlarını yapıtlarında kaynaştıran, romantik dönemin en önemli bestecilerinden biridir. İlk kez Meiningen’de 25 Ekim 1885 Brahms’ın kendisinin yönettiği mi minör tondaki Op. 98, 4 numaralı senfonisi, orkestraların sıklıkla seslendirdiği eserlerdendir. Giriş sınavlarında, Allegro giocoso tempoda olan 3. bölümün 1.-44. ölçüleri arası sorulmaktadır. Bölüm canlı ve enerjik bir yapıdadır. İlk ölçüde fortissimo ile başlayan tema, 4 ölçü boyunca yaya telden vurgulu bir şekilde başlayarak, parlak bir ton ile çalınmalı, aksanlar, vibrato ve yay ile aynı anda yapılmalıdır. 6.ölçüden itibaren A harfine kadar gelen pasajda, enerjik yapı ve fortissimo korunmalı, noktalı onaltılıklar ve üçlemeler yayı zıplatarak eşit ve net bir şekilde, bağlı onaltılıklar, tempoyu aksatmadan yapılmalıdır. A harfinin ilk vuruşunda gelen arpej fortissimo çalınmalı, ikinci vuruşta ise subito piano başlayan dörtlüklerin, geniş vibrato ile aksansız bir şekilde duyulmasına özen gösterilmelidir. A harfinin 9. ölçüsündeki crescendo ‘ya kadar olan bu pasajda, ritimlerin titizlikle çalınıp, cümlelerin anlaşılır olmasına, sağ el ve sol el artikülasyonuna, bağlı onaltılıkların net bir şekilde, bölümün karakterini kaybetmeden duyurulmasına ve cümlelerin kesintisiz çıkması için tel değişimlerini belli etmeden çalınmasına dikkat edilmelidir. A harfinin 9. ölçüsünün ikinci vuruşunda başlayan crescendo, B harfinden 9 ölçü önce fortissimo’ya ulaşır. Bu 8 ölçülük crescendo boyunca onaltılıklar tel üzerinde titizlikle çalınmalı, yayı genişleterek, dengeli ve kontrollü bir şekilde fortissimo’ya ulaşılmalıdır. B den 9 önce gelen temanın, bölümün girişindeki karakterde çalınmasına dikkat edilmelidir.

Brahms — Symphony No. 4 in E Minor

Violine I

10

Allegro giocoso

10

19

26

32

40

Görsel 3: Johannes Brahms, 4. Senfoni, 3. Bölüm, 1-44. Ölçüler Arası

Çalışma Önerileri

İlk dört ölçüde gelen noktalı sekizliklerin ve bağ içinde gelen aksanların net bir şekilde duyulması için, yayın en uygun kısmının belirlenmesi yararlı olacaktır. Yayın alt kısmından başlanarak geniş ve kontrollü yay kullanımı ile çalışması önerilir.

Fortissimo çalınan üçlemeler ve onaltılıklar, geniş spiccato'da kol ağırlığının hissedilmesiyle, eşit ve sesin dengesini koruyarak tekrarlanmalıdır.

Aksanlı dörtlüklerden önce yay durdurulmalı ve aksan için gereken kol ağırlığı ayarlandıktan sonra yayı, hızlı ve enerjik bir şekilde kullanmaya özen gösterilmelidir. Aksanlı dörtlüklerin net ve keskin duyulması için değişik tonlarda gam çalışmaları önerilir.

Çalıcının onaltılık pasajları eşit ve dengeli bir şekilde çalabilmesi için, önce ayrı, ardından iki ve dört bağlı olmak üzere, yayın tüm bölümlerinde çalışmalar yapması yararlı olacaktır.

“Brahms, eserlerinde anlatım zenginliğine önem vermiştir, her zaman sağlam ve sade biçim peşinde koşmuş, romantik ifadeyi denetim altında tutmuştur” (Birkan, 2006).

Richard Strauss, Don Juan, Op. 20

Geç romantik dönemin önemli temsilcilerinden biri olan Richard Strauss'un , ilk kez 11 Kasım 1889 tarihinde bestecinin yönetiminde Weimar'da seslendirilmiş olan Mi Majör tonundaki Op. 20 numaralı senfonik şiiri Don Juan, orkestra repertuarının en zor eserlerinden biridir. Genellikle orkestra giriş sınavlarında 1.ve-62. ölçüler arasında çalınması istenen bu eseri, tüm kemancıların repertuarlarına almaları önerilir. “Çabuk ve parlak temposuyla kadans şeklinde yükselen giriş teması, maceracı, kavgacı ve kötü karakterdedir” (Aktüze, 2004). Eser çok enerjik bir karaktere sahiptir ve tek bölüm başlığı altında yazılmıştır. Kemanın neredeyse tüm pozisyonlarını içeren pasajları ve sürekli değişen arızaları ile zorluk derecesi oldukça yüksek olan bu eser, ilk ölçüden itibaren çalıcının tüm becerisini ortaya koyar.

Eser, Allegro molto con brio tempoda, yayı tele koyarak ve tüm kol ağırlığını vererek seri bilek hareketiyle forte başlamalıdır. 2. ölçünün ilk vuruşunda gelen üçlemeler yayın ortasında net ve enerjik bir şekilde çalınmalıdır.

2. ölçünün dördüncü vuruşunda gelen noktalı sekizlik ve onaltılık notalar tam değerinde keskin, parlak ve kararlı bir ifade ile çalınmalıdır. 9. ölçüde fortissimo ile başlayan ve tiz pozisyonlara çıkan tema, entonasyona özen gösterilerek ve geniş vibrato ile çalınmalı, aksanlı notalar ve ritimlerin tam zamanında keskin ve net bir şekilde duyulmasına dikkat edilmelidir Aksanlar hem vibrato hem de yayın hızını ayarlayarak tüm yayda yapılmalıdır. Yayın ekonomik kullanılması ve kontrollü olması son derece önemlidir. 12. ve 14. ölçülerdeki crescendo'ların kol ağırlığını arttırarak ve yayın hızı ile yapılması uygun olacaktır.

Richard Strauss
Don Juan, Op.20
VIOLINO I
Allegro, molto con brio

Görsel 4: Richard Strauss, Don Juan, Op. 20, 1-23. Ölçüler Arası

A harfindeki üçlemeler telin üzerinde, yayı zıplattmadan, ikişer ölçülük cümlemeler içerisinde düşünülüp fortissimo yapılmalıdır. A harfinden sonra 5. ölçüden itibaren, ritimlere özen göstererek, aksanlı notalar tam zamanında, net ve keskin bir karakterde çalınmalıdır. A harfinden sonra 9. ölçüde 2/2'lik tartıda, önce bağlı üçlemeler, ardından ayrı gelen üçlemelerle devam eden pasajda, ses dengesinin ve ritmin bozulmamasına, tel değişikliklerinin, belli etmeden, gelecek olan tele yönlenerak yapılmasına dikkat edilmelidir.

Görsel 5: Richard Strauss, Don Juan, Op. 20, 23-40. Ölçüler Arası

B harfinden 3 ölçü önce başlayan tema, yayın tele konarak başlanması ile tam zamanında çalınıp B harfine bağlanmalıdır. B harfinden itibaren C harfine kadar nüanslar ve ritmik değerler tam zamanında özenli bir şekilde çalınmalıdır. B'nin 6. ölçüsünde fortissimo gelen gam, bütün yay ile parlak bir tonda çalınmalıdır. C harfinde gelen tema, eserin ilk ölçüsündeki ritim, nüans ve yay kullanımı ile aynıdır. C harfinin 3. ölçüsünden itibaren piano ile başlayan ve 13 ölçünün sonunda fortissimo'ya ulaşan pasajda, noktalı üçlemeler yayın ortasında zıplatarak, keskin ve net duyulacak şekilde, aksanların ve nüansların belirgin bir şekilde duyulmasına ve entonasyona özen gösterilmelidir.

Görsel 6: Richard Strauss, Don Juan, Op. 20, 40-63. Ölçüler Arası

Çalışma İçin Öneriler

Öncelikle, bölümün akıcı ve rahat çalınabilmesi için çalıcının kendisine en uygun sol el parmak numarasını araştırıp, bulması önerilir.

İlk zamanlarda vibrato uygulanmadan çalışılması, entonasyon problemlerinin daha kolay fark edilerek, doğru seslerin öğrenilmesinde kolaylık sağlar.

Çalıcı, melodileri doyurucu bir ses ile güzelce cümleleyerek karşıya yansıtabilmesi, entonasyon konusuna özen gösterip seslerin merkezlerini iyi bulabilmesidir (Tunca, 2012).

Pozisyon geçişleri kusursuz hale gelinceye kadar önce ağır tempo başlanmalı, ardından kontrollü bir şekilde hızlandırılarak özenli bir çalışma uygulanmalıdır. Bu çalışma için metronomdan faydalanılması tavsiye edilir.

Arpejler, gidiş dönüş olarak sıkça tekrarlanmalıdır. Yay hareketlerindeki koordinasyonun sağlanması için, iki, dört bağlı, ritimli, ters yay ile başlayarak ve bağlı staccato olarak çalışılabilir.

Onaltılık pasaj çalışmaları için; yayın tüm bölümlerinde, ritimli, bağlı, ters yay ile başlayarak, ayrı staccato ve 4 bağlı staccato gibi çalışmalar yapılması yararlı olacaktır. Bu çalışmalara ek olarak onaltılık notaların önce 1. ardından 2. 3. ve 4 notalara aksan vererek çalışılması da eşit ve akıcı bir şekilde çalınabilmesi için önerilir.

İkilik ve birlik aksanlı notalar için; geniş ve eşit vibrato ile uzun ses çalışmaları, yaya telden başlayarak vibrato ve yay aksanı ile başlama çalışmaları yapılması önerilir.

Üçlemeler için; bağlı, yayın tüm bölümlerinde, staccato ve ritimli olarak yapılan çalışmalar son derece yararlıdır.

SONUÇ

Ülkemizde yapılan orkestra giriş sınavlarında başarılı olmanın yollarından biri de orkestra repertuarını iyi bilmekten geçmektedir. Bu sınavlarda solo ve piyano eşlikli repertuarın yanı sıra çalıcının farklı özelliklerini ve becerilerini test etmek için, orkestra repertuarının temel eserlerinden çeşitli bölümler seçilmektedir. Bu seçilmiş eserler ile, çalıcının tempo ve ritim konusundaki sağlamlığı, sol el çabukluğu, entonasyonu, yay kullanımı, sağ el ve sol el koordinasyonu, nüans aralıkları ve eserin karakterini göstermedeki becerisi de sınav jürisi tarafından değerlendirilir.

Ülkemizdeki orkestraların sayılarının artması nedeniyle çalıcılar arasında rekabet ortamı, istenen zorunlu eserlerin giderek daha iyi yorumlanması gerekliliğini ortaya koymuştur. Orkestra giriş sınavlarının bir parçası olan orkestra partilerinin çalınması zorunluluğundan dolayı, çalıcının orkestra partilerini tanıyıp, öğrenmesi yararlı olacaktır.

Orkestra giriş sınavlarının hazırlıklarına, konservatuvar eğitimi sırasında başlanmalıdır. Çalgı derslerine gösterilen sabırlı ve düzenli çalışma, orkestra partilerinin çalışılması sırasında da aynı özen ile yapılmalıdır.

Bu çalışmada orkestra repertuarının örneklerinden dört tanesi incelenmiş, kemancılara orkestra partilerini nasıl çalışmalar gerektiği ile ilgili temel bilgiler verilmiştir. İncelenen eserler için verilen önerilerin, diğer orkestra partileri için de bilgilendirici olması ve çalıcının yeni eserler tanıyarak repertuarlarına almaları yararlı olacaktır.

KAYNAKÇA

- Akdeniz, Bülent. (2008). *Mozart'ın Avusturya Keman Okulu'na Katkıları ve Keman Eserleri, Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Eskişehir.*
- Aktüze, İrkin. (2004). *Müziği Okumak, Pan Yayıncılık: İstanbul.*
- Beethoven, van Ludwig. (1997). 3. Senfoni, Op. 55, 1. Keman Partisi, Bärenreiter-Verlag: Kassel.
- Birkan, Üner. (2006). *Dinleyicinin Kitabı, Yakın Kitabevi: İzmir*
- Brahms, Johannes. (1970). 4. Senfoni, Op. 98, 1. Keman Partisi, Breitkopf&Härtel, Wiesbaden: Leipzig.
- Elbi, Can C. (2008). *Seçilmiş Orkestra Eserleri Viyolonsel Partilerinin İncelenmesi, Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Eskişehir.*
- Mozart, Amadeus Wolfgang. (1964). 39. Senfoni, KV 543, 1. Keman Partisi, Breitkopf&Härtel, Wiesbaden: Leipzig.
- Say, Ahmet. (2000). *Müzik Tarihi, Müzik Ansiklopedisi Yayınları: Ankara.*
- Say, Ahmet. (2002). *Müzik Sözlüğü, Müzik Ansiklopedisi Yayınları: Ankara.*
- Say, Ahmet. (2006). *Müzik Ansiklopedisi, Müzik Ansiklopedisi Yayınları: Ankara.*
- Strauss, Richard. (1982). *Don Juan, 1. Keman Partisi, C. F. Peters: Leipzig.*
- Tunca, Burcu Evren. (2005). *Orkestra Eserleri Viyola Partilerinin Çalışma Teknikleri, Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Eskişehir.*
- Tunca, Ozan Evrim. (2012). *Konservatuvarlarda Viyolonsel Eğitimi, Grafiker Yayınları: Ankara.*
- Yazıcı, Burcu Evren. (2014). *Lionel Tertis Ekseninde Viyolanın Tarihçesi, Liya Yayınevi: Ankara.*
- <http://muzikegitimcileri.net/universite/konserve.html> (erişim tarihi 2 Haziran 2015).

Ek Kaynakça

- Stowell, Robin. (1985). *Violin Technique and Performance in the Late Eighteenth and Early Nineteenth Centuries, Published by University of Cambridge: Cambridge.*
- Whone, H. (1989). *The Simplicity of Playing the Violin, Victor Gollancz Ltd.: London.*

